

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

ОПШТИНА ВРБАС

ОПЕРАТИВНИ ПЛАН МОБИЛНОГ ТИМА ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМА И РОМКИЊА ОПШТИНЕ ВРБАС ЗА 2024. ГОДИНУ

Увод

Општина Врбас је током 2023. године потписала Споразум о сарадњи са СКГО који се односи на реализацију Програма „Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу“, којим је Општина Врбас потврдила своју спремност за остваривање циљева Програма, са циљем унапређивања положаја Рома и Ромкиња у општини Врбас, у складу са препорукама Владе Републике Србије датим у Стратегији, чији је циљ да пружи свеобухватну подршку ЈЛС у унапређењу/развоју ЛАП за инклузију Рома, успостављању и функционисању мултисекторског радног тела и Мобилних тимова за инклузију Рома.

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Врбас за период од 2022. до 2026. године представља стратешки важан документ за социјалну инклузију Рома и Ромкиња на локалном нивоу.

Формирање Мобилног тима

Именован је Мобилни тим за социјално укључивање Рома и Ромкиња на локалном нивоу (у даљем тексту: Мобилни тим), Решење бр. 06-4-307/2023-III/02 од 21.12.2023. године.

У раду Мобилног тима учествују представници локалне самоуправе – општинске управе Врбас (као и представници: Центра за социјални рад, Дома здравља, ОШ Братство јединство, Средње стручне школе 4. јули, Националне службе за запошљавање, ОШ 20. октобар, Црвеног крста, ПУ Бошко Буха, координатор за ромска питања) и раде на пословима који су у вези са остваривањем права Рома и Ромкиња.

Поред наведених организација/институција/установа, чији представници су укључени у рад ЛКТ/Мобилног тима у процес социјалног укључивања Рома и Ромкиња потребно је укључити и друге представнике јавног, приватног и цивилног сектора - све јавне институције и невладин сектор који кроз своје програме деловања могу допринети инклузији и успешној социјалној интеграцији Рома и Ромкиња, као и унапређењу њиховог положаја.

Мобилни тим подстиче директно примењивање стратешких мера у органима и установама; обилази ромска насеља на основу утврђеног плана; сарађује са Националним саветом ромске националне мањине и организацијама цивилног друштва; обавештава органе јавне управе о проблемима у вези са применом стратешких мера; припрема иницијативе и пројекте којима се осигурава сарадња локалних организација и партнера у процесу унапређења положаја Рома и Ромкиња; прикупља податке о остваривању стратешких мера.

Сходно потписаном Споразуму о сарадњи између Општине Врбас и Сталне конференције градова и општина - Савез градова и општина Србије (СКГО), кроз Програм „Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу”, обезбеђује се део средстава из буџета Општине у 2024. буџетској години, а ради финансирања спровођења активности предвиђених Оперативним планом од стране именованог Мобилног тима за инклузију Рома у локалној заједници. По питању буџетирања, Општина Врбас је преузела обавезу да обезбеђује и сопствено учешће за операционализацију наведеног плана.

Планирање сопственог учешћа Општине за реализацију Оперативног плана врши се на начин да се отвара посебан пројекат (у складу са предвиђеним наменама средстава) у буџету Општине Врбас, у одговарајућем програму, са извором финансирања 01 – Општи приходи и примања буџета - део суфинансирања Општине. Вредност финансијске подршке у реализацији оперативног плана из средстава програма се планира извором финансирања 56 - Финансијска помоћ ЕУ са износом суфинансирања (на основу Уговора), а у складу са чланом 5. став 6. Закона о буџетском систему, према којем орган надлежан за послове финансија отвара део позиције за спровођење предметног пројекта. Укупна вредност планираних средстава за реализацију активности предвиђених овим оперативним планом за 2024. годину обезбеђују се на претходно описани начин, кроз планирање расхода и издатака у буџету Општине Врбас.

СКРАЋЕНИЦЕ:

Мобилни тим	Мобилни тим за социјално укључивање Рома и Ромкиња на локалном нивоу
ОШ	Основна школа
ЦСР	Центар за социјални рад
НСЗ	Национална служба за запошљавање
ПА	Педагошки асистент
ЗМ	Здравствена медијаторка
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЛАП	Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња
НСП	Новчана социјална помоћ
НВО	Невладина организација
АТП	Активно тражење посла
МАО	Мотивационо активационе обуке
СКГО	Стална конференција градова и општина
НСРНМ	Национални савет ромске националне мањине
НАПА	Национална асоцијација педагошких асистената
СШ	Средња школа
ОШ	Основна школа
ППП	Припремни предшколски програм
ЈПУ	Јавна Предшколска установа
ЦК	Црвени крст
ФООО	Функционално основно образовање одраслих
ОП	Оперативни план

ОБРАЗОВАЊЕ

<p>Веза са политикама инклузије Рома / стратегијом вишег реда</p>	<p><i>Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године:</i></p> <p>Посебни циљ 3: Развијен образовни систем као инклузивна, интеркултурална, недискриминаторна и безбедна средина за децу ромске националности и сву другу децу, обезбеђивањем пуне укључености у предшколско, основно, средње и високо образовање, и пружање подршке функционалном образовању одраслих Рома и Ромкиња, уз повећање делотворности и ефикасности механизма за борбу против дискриминације и циганизма као облика расизма.</p> <p>3.1.4. Организовати информативно-едукативне активности (радионице, кампање) у заједници у циљу информисања родитеља деце узраста 3 – 5,5 година о правима и могућностима уписа деце у предшколске установе и родитеља деце стасале за припремни предшколски програм о правима и обавезама у вези са похађањем ППП.</p> <p>Мера 3.2. Смањење образовног јаза потпуним обухватом деце ромске националности узраста 5,5–6,5 година Припремним предшколским програмом (у целодневном или полудневном трајању).</p> <p>3.2.1. Идентификовање деце ромске националности (разврстани по полу) узраста 5,5 – 6,5 година која су стасала за похађање припремног предшколског програма, кроз синхронизовану и ефикасну подршку за укључивање деце ромске националности у припремни предшколски програм интерсекторским повезивањем релевантних локалних актера (матичних служби ЈЛС, школских управа, предшколских установа, домова здравља, центара за социјални рад, организација цивилног друштва).</p> <p>Мера 3.3. Повећати обухват ученика припадника ромске националне мањине обавезним основним образовањем спровођењем постојећих прописа о упису у основну школу и доследно спречавање неоправданог уписа у специјално основно образовање посебно за децу која живе у ромским насељима и условима сиромаштва.</p> <p>3.3.3. Обезбедити делотворне и ефикасне механизме за превенцију и спречавање раног напуштања основног образовања (родно осетљиве) деце ромске националности, као и капацитете образовних установа за њихово спровођење.</p>
<p>Општи циљ</p>	<p>Општи циљ Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период од 2022. до 2030. године је унапређење квалитета живота Рома и Ромкиња у Републици Србији, уз уважавање људских и мањинских права, елиминисање дискриминације и циганизма као облика расизма, и постизање веће социјалне укључености у свим сегментима друштва.</p>
<p>Посебан циљ/еви</p>	<p><i>Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Врбас за период од 2022. до 2026. године:</i></p> <p>ПОСЕБАН ЦИЉ 5: Потпун обухват ромске деце обавезним образовањем уз редовно похађање наставе, смањење осипања ученика кроз подстицај за наставак школовања и социјализација ромске деце у школама.</p> <p>5.3.2. Индивидуални разговори са родитељима ромске деце за упис деце у предшколске установе и школе.</p> <p>5.3.5. Сарадња предшколске установе, основне школе и Центра за социјални рад ради спречавања нередовног похађања и осипања деце из образовног система.</p>

	Мера 1.4. Ангажовање ромских асистената. 1.4.1. Исказивање потреба за ангажовањем ромских асистената од стране стручних сарадника у образовним установама на територији општине Врбас. 1.4.3. Ангажовање ромских асистената у образовним установама на територији општине Врбас.			
Водећи индикатор 1.1. за 2024. годину	Промоција значаја образовања додељивањем награда у виду ваучера за најмање 27 ученика ромске националности завршних разреда основних и средњих школа, као и ученика који завршавају трећи циклус образовања одраслих (ФООО) на територији општине Врбас			
	<p>Почетни показатељи</p> <ul style="list-style-type: none"> Број ученика ромске националности који похађају 8. разред ОШ школске 2023/2024, износи 10 ученика; <ul style="list-style-type: none"> ОШ „Братство Јединство“ Куцура - 5 ученика; ОШ „Братство Јединство“ Врбас - 1 ученик; ОШ „Бранко Радичевић“ Равно Село - 4 ученика; Број ученика завршних разреда средњих школа ромске националности школске 2023/2024, износи 12 ученика; <ul style="list-style-type: none"> 8 ученика завршава четворогодишње образовање и 4 ученика трогодишње; Број ученика који завршавају трећи циклус образовања одраслих ФООО у ОШ „20. октобар“ износи 5 полазника; 	<p>Показатељи исхода</p> <ul style="list-style-type: none"> Додељено најмање 27 ваучера као награда ученицима завршних разреда из ромске заједнице; 	Остварена вредност	<p>Средства верификације</p> <ul style="list-style-type: none"> Корисничке листе, списак ученика којима су додељене награде у виду ваучера; Фотографије; Медијски извештаји; Извештај Мобилног тима;
Кључни проблеми, Контекст, образложење предложених активности	Постојећи налази указују на то да је укљученост деце и младих из ромске заједнице у образовни систем незадовољавајућа, нарочито у средњошколском и високошколском образовању. Иако је, захваљујући бројним политикама и мерама које су уведене, остварен одређени напредак у протеклих десет година. Званични статистички подаци према попису из 2002. и 2011. године показују да је Рома са завршеном средњом школом 2002 - 7,81% и 2011 - 11,54%. Прелазак из основне у средњу школу код деце ромске националности износи 52,6%, док је стопа завршавања основне школе 61% (МИКС 6 - Србија Истраживање вишеструких показатеља положаја жена и деце 2019/ Србија – Ромска насеља УНИЦЕФ и РЗС).			
Активност 1.1.1.	Састанак Мобилног тима и дефинисање начина додељивања ваучера			
Период/Рок	Носиоци	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања

	Одговорна особа /организација			Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До 15. маја 2024.	Општина Врбас;	Представник ЦСР као члан МТ; Основне школе; Средња школа; Представник ЦК као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.1.2.	Припремање коначног списка за доделу ваучера у циљу промоције образовања и награђивање ученика ромске националности					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До 20. маја 2024.	Општина Врбас;	Представник ЦСР као члан МТ; Основне школе; Средња школа; Представник ЦК као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;		/	/	/
Активност 1.1.3.	Набавка најмање 27 ваучера за ученике ромске националности завршних разреда ОШ, СШ и трећег циклуса ФООО					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До 15. јуна 2024.	Општина Врбас;	Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	Вредност појединачног ваучера износи 15.000 РСД;	/	405.000,00	405.000,00
Активност 1.1.4.	Церемонија поделе ваучера - награде ученицима ромске националности уз учешће ученика, родитеља и представника ЈЛС, СКГО и НСРНМ					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До 15. јуна 2024.	Општина Врбас;	Представник ЦСР као члан МТ; Основне школе; Средња школа; Представник ЦК као члан МТ;	/	/	/	/

		Чланови МТ; Координатор за ромска питања;				
Активност 1.1.5.	Припрема извештаја о водећем индикатору					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја јуна 2024.	Општина Врбас;	Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
одећи индикатор 1.2. за 2024. годину	До краја септембра 2024. године уз подршку Мобилног тима повећати број ученика ромске националности у ППП, првом разреду ОШ и СШ, ангажовањем асистента за подршку приликом уписа деце у образовно-васпитне установе, пружање подршке у учењу, праћење редовности похађања наставе и промоција позитивног односа према школи код ученика ромске националности					
	Почетни показатељи	Показатељи исхода	Остварена вредност	Средства верификације		
	<ul style="list-style-type: none"> • Број деце ромске националности у ППП школске 2023/2024 износи 9; • Број ученика ромске националности у ОШ „Братство Јединство“ Куцура школске 2023/2024 износи 26 ученика; • Број ученика ромске националности у ОШ „Братство Јединство“ Врбас школске 2023/2024 износи 24 ученика; • Број ученика ромске националности у ОШ „Светозар Милетић“ школске 2023/2024 износи 10 ученика; • Број ученика ромске националности у ОШ „Бранко Радичевић“ Равно Село школске 2023/2024 износи 8 ученика; • Процењен број ученика ромске националности у СШ школске 2023/2024 износи 45 ученика; 	<ul style="list-style-type: none"> • Ангажован асистент за додатну подршку ученицима ромске националности приликом уписа и редовног похађања образовно-васпитних установа; • Повећан број ученика ромске националности у ППП, ОШ и СШ; • Реализоване теренске посете породицама у циљу спречавања нередовног похађања наставе; • Број деце уписане уз подршку Мобилног тима у ППП школске 2024/2025; • Број ученика уписаних уз подршку Мобилног тима у први разред ОШ школске 2024/2025; • Број ученика уписаних уз подршку Мобилног тима у први разред СШ школске 2024/2025; 		<ul style="list-style-type: none"> • Извештај Мобилног тима; • Листе учесника са одржаних инфо сесија са родитељима; • Фотографије са теренских посета породицама; 		

<p>Кључни проблеми, Контекст, образложење предложених активности</p>	<p>Ромска деца полазе у ППП без претходних припрема и довољно развијених моторичких способности. Веома је важно повећати број деце ромске националности овог узраста и укључити их у Предшколске установе. Родитељи деце ромске националности касно уписују децу у ППП и касно се јављају ПУ или их уопште не уписују, овим водећим индикатором ћемо подићи свест код родитеља о важности уписа деце ромске националности у ППП у предвиђеном законском року.</p> <p>Родитељима деце предшколског и основношколског узраста неопходна је подршка приликом уписивања деце у ОШ. Такође, нередовно похађање ППП утиче на слабија постигнућа код деце ромске националности што доводи до тога да нису на прави начин припремљена за полазак у школу и имају слабије предзнање, што касније доводи до осипања из система образовања. Постојећи налази указују на то да је укљученост деце и младих из ромске заједнице у образовни систем незадовољавајућа, нарочито у средњошколском и високошколском образовању.</p> <p>Истраживање вишеструких показатеља о положају жена и деце у Републици Србији, указују да је тек 80% деце из ромских насеља која су похађала први разред основне школе похађало и предшколски припремни програм (код опште популације обухват је 98%), а само 69% ромске деце кренуло је у први разред основне школе на време (код опште популације је 97%), 64% деце ромске националности заврши основну школу (код опште популације је 93%).</p> <p>„Одустајање ромске деце из образовног система је деценијски проблем на којем је у протеклом периоду заиста много урађено, а у оквиру њега је посебно потребно обратити пажњу на проблем одустајања ромских девојчица. Похађање основне школе је донекле уједначено између дечака и девојчица, док се право осипање уочава по завршетку основног образовања и уписа у средње школе, када су девојчице у знатно лошијем положају од својих вршњака. Узроци одустајања девојчица од образовања су оптерећени традиционалним положајем жена у патријархалним породицама, где се често чује став да женском детету није потребна школа, јер ће се удати, рађати децу и водити (туђе) домаћинство (па се породици „не исплати“ да је школује)”¹.</p>					
<p>Активност 1.2.1.</p>	<p>Набавка услуге асистента за помоћ и подршку ученицима ромске националности приликом уписа у образовно-васпитне установе, подршку у учењу и спречавање нередовног похађања наставе</p>					
<p>Период/Рок</p>	<p>Носиоци Одговорна особа /организација</p>	<p>Партнери</p>	<p>Потребни ресурси</p>	<p>Извори финансирања</p>		
<p>До 10. маја 2024.</p>	<p>Општина Врбас;</p>	<p>Чланови МТ; Координатор за ромска питања;</p>	<p>Набавка услуге преко НВО или Агенције (или уговором о делу са асистентом/има);</p>	<p>Буџет ЛС</p> <p>180.000,00</p>	<p>Др. Извор - СКГО</p> <p>180.000,00</p>	<p>Укупно</p> <p>360.000,00</p>
<p>Активност 1.2.2.</p>	<p>Састанак Мобилног тима са образовним институцијама и дефинисање подршке школама од стране асистента</p>					
<p>Период/Рок</p>	<p>Носиоци</p>	<p>Партнери</p>	<p>Потребни ресурси</p>	<p>Извори финансирања</p>		

¹ Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Врбас за период од 2022. до 2026. године:

	Одговорна особа /организација			Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До 10. маја 2024.	Општина Врбас;	Асистент за подршку; Чланови МТ; Основне школе; Средња школа; ЈПУ; Представник ЦСР као члан МТ; Представник ДЗ као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.3.	Утврђивање броја деце ромске националности стасале за упис у ППП узраста од 5,5 до 6,5 година, кроз обилазак породица, прикупљање података					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја априла 2024.	Општина Врбас; Асистент за подршку ученицима;	ЈПУ; Представник ДЗ као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	Возило за обилазак породица;	/	/	/
Активност 1.2.4.	Подршка родитељима приликом уписа деце у ППП путем портала еУправе, еУпис; Промоција значаја образовања и информисање родитеља деце ромске националности о важности укључивања деце у систем предшколског образовања;					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја јуна 2024.	Општина Врбас; Асистент за подршку ученицима;	ЈПУ; Представник Дома здравља као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	Возило за обилазак породица;	/	/	/
Активност 1.2.5.	Утврђивање броја деце ромске националности стасале за упис у први разред ОШ обиласком ромских насеља и породица, прикупљање података					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја априла 2024.	Општина Врбас; Асистент за подршку ученицима;	Основне школе; ЈПУ; Представник Дома здравља као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	Возило за обилазак породица;	/	/	/

Активност 1.2.6.	Подршка родитељима приликом уписа деце ромске националности у први разред основне школе путем портала еУправа, еУпис, кроз реализовање кућних посета породицама					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја јуна 2024.	Општина Врбас; Асистент за подршку ученицима;	Основне школе; ЈПУ; Представник Дома здравља као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	Возило за обилазак породица;	/	/	/
Активност 1.2.7.	Прикупљање података о броју уписане деце ромске националности у ППП и први разред ОШ					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја августа 2024.	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Основне школе; ЈПУ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.8.	Реаговање Мобилног тима и интервенисање код родитеља чија деца нису уписана у законском року у ППП и први разред ОШ слањем писменог обавештења уз теренску посету породицама уз учешће члана МТ из ЦСР					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја августа 2024.	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Основне школе; ЈПУ; Представник ЦСР као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	Возило за обилазак породица;	/	/	/
Активност 1.2.9.	Прикупљање коначног броја уписане деце и ученика ромске националности у ППП и први разред ОШ					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно

До 5. септембра 2024.	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Основне школе; ЈПУ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.10.	Промовисати наставак образовања код младих Рома и Ромкиња у циљу уписивања што већег броја ученика ромске националности у средње школе; Реализација инфо сесије са свршеним осмацима у основним школама уз учешће представника СШ и представљање начина коришћења афирмативних мера и могућности конкурисања код Министарства просвете за ученичке стипендије					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја маја 2024.	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Основне школе; Средња школа; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.11.	Подршка Мобилног тима приликом попуњавања листа жеља и уписа ученика ромске националности у средње школе					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја јуна 2024.	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Основне школе; Средња школа; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.12.	Прикупљање коначног броја уписаних ученика ромске националности у први разред средње школе од стране средњих школа и прикупљање података од стране ОШ за ученике који су користили афирмативне мере					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја септембра 2024.	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Средња школа; Основне школе; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.13.	Утврђивање броја ученика ромске националности који не похађају редовно ППП и основну школу, припрема списка и плана обиласка породица					
Период/Рок	Носиоци	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		

	Одговорна особа /организација			Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
Континуирано током школске године;	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Основне школе; ЈПУ; Представник ЦСР као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.14.	Спречавање нередовног похађања наставе деце и ученика ромске националности посетама породицама и организовањем разговора са родитељима у оквиру ОШ уз учешће представника ЦСР у циљу представљања права и обавеза родитеља					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
Континуирано током школске године;	Општина Врбас; Асистент за подршку;	Основне школе; ЈПУ; Представник ЦСР као члан МТ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	Возило за обилазак породица;	/	/	/
Активност 1.2.15.	Подршка ученицима ромске националности у учењу и поправљању слабих оцена, као подршка ученицима у припреми и учењу за полагање поправних испита од стране асистента					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
Континуирано током школске године;	Општина Врбас; Асистент за подршку ученицима;	Основне школе; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.2.16.	Припрема извештаја и прикупљање података о уеницима о похађању наставе од стране ППП и ОШ и прикупљање података о броју уписаних у ППП, ОШ и СШ за школску 2024/2025. годину					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја 2024.	Општина Врбас; Асистент за подршку ученицима;	Основне школе;Средња школа; ЈПУ; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/

Водећи индикатор 1.3. за 2024. годину	Иницирање увођења педагошког асистента за рад са ромском децом у школама у Врбасу достављањем дописа школској управи и Министарству просвете у сарадњи са Националним саветом ромске националне мањине и Националном асоцијацијом педагошких асистената					
	Почетни показатељи	Показатељи исхода	Остварена вредност	Средства верификације		
	<ul style="list-style-type: none"> У школама у Врбасу постоји потреба за ангажовањем педагошког асистента за рад са ромском децом; 	<ul style="list-style-type: none"> Припремљен и достављен допис Министарству просвете; 		<ul style="list-style-type: none"> Извештај Мобилног тима; Допис; 		
Кључни проблеми, Контекст, образложење предложених активности	Педагошки асистенти као мера подршке за образовне институције препознати су као пример добре праксе. Педагошки асистент сарађује са свим актерима на локалном нивоу, ради са родитељима, прати ученике и њихова образовна достигнућа.					
Активност 1.3.1.	Припремити и доставити допис Министарству просвете и школској управи о потреби ангажовања педагошког асистента за рад са ромском децом са фокусом на ангажовање педагошког асистента за рад у ОШ „Братство Јединство“ у Куцури и у Врбасу					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја маја 2024.	Општина Врбас;	Школска управа; НСРНМ; НАПА; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 1.3.2.	Припрема извештаја о реализацији водећег индикатора					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја септембра 2024.	Општина Врбас;	Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/

ЗАПОШЉАВАЊЕ

<p>Веза са политикама инклузије Рома / стратегијом вишег реда</p>	<p><i>Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године:</i></p> <p>Посебни циљ 4: Повећан приступ Рома и Ромкиња квалитетном и одрживом запошљавању.</p> <p>2.3.1. Организовање обука за samozapošljavanje.</p> <p>4.2.1. Укључивање незапослених Рома у меру Функционално основно образовање одраслих.</p> <p>4.2.2. Укључивање вишеструко рањивих Рома у пакет мера: процена запошљивости, индивидуални план запошљавања и укључивање у конкретне мере АПЗ према потреби лица.</p> <p>4.2.3. Укључивање Рома и Ромкиња у обуке за активно тражење посла.</p> <p>4.2.4. Укључивање незапослених Рома у мотивационо-активационе обуке.</p> <p>4.2.5. Досезање и информисање Рома о мерама и услугама НСЗ.</p> <p>4.2.6. Подстицање предузетништва уз додатну подршку - обуке за покретање посла, додела финансијских средстава за започињање посла и менторинг – посебан фокус на подстицање Ромкиња предузетница.</p> <p>4.2.9. Повећати учешће Рома и Ромкиња у програме и стручне обуке за стицање практичних знања код послодавца у приватном сектору.</p> <p>4.2.11. Онлајн обука за развој предузетништва на ромском језику.</p>
<p>Општи циљ</p>	<p>Општи циљ Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период од 2022. до 2030. године је унапређење квалитета живота Рома и Ромкиња у Републици Србији, уз уважавање људских и мањинских права, елиминисање дискриминације и циганизма као облика расизма, и постизање веће социјалне укључености у свим сегментима друштва.</p>
<p>Посебан циљ/еви</p>	<p><i>Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Врбас за период од 2022. до 2026. године:</i></p> <p>Посебан циљ 1: Социо - економско оснаживање Рома и Ромкиња укључивањем у активне мере политике локалне заједнице.</p> <p>1.5.2. Подршка инклузији Рома кроз запошљавање - реализоване обуке за незапослена лица, припаднике ромске заједнице у области запошљавања, предузетништва, могућих извора финансирања за покретање сопственог посла, израде бизнис плана те могућности за регистрацију, односно легализацију постојећих активности којима се већ баве.</p> <p>2.2.2. Обезбеђивање лакше запошљивости укључивањем Рома и Ромкиња у мотивационо-активационе обуке како би се повећала њихова мотивисаност и компетенције за активно тражење посла, али и укључивање у друге мере активне политике запошљавања, посебно мере додатног образовања и обука.</p> <p>2.2.3. Активности ОШ „20. октобар“ на позивању Рома да стекну формално образовање укључивањем у програм за образовање одраслих „Друга шанса“.</p>
<p>Водећи индикатор</p>	<p>До краја 2024. године Мобилни тим ће повећати информисаност ромске заједнице и промовисати важност укључивања у активне мере запошљавања НСЗ (обука за предузетништво, подршка у samozapošljavanje) и промовисати укључивање већег броја лица ромске националности у ФООО и у обуке за занимања</p>

2.1. за 2024. годину	Почетни показатељи	Показатељи исхода	Остварена вредност	Средства верификације
Кључни проблеми, Контекст, образложење предложених активности	<ul style="list-style-type: none"> • Број лица ромске националности пријављених на евиденцији НСЗ, фебруар 2024. износи 69 лица; • Лица ромске националности недовољно мотивисана за укључивање у активне мере запошљавања; • 53% лица ромске националности су дугорочно незапослена лица; 	<ul style="list-style-type: none"> • Лица ромске националности информисана и укључена у активне мере запошљавања; • Број лица ромске националности која су завршила обуку за предузетништво; • Број лица ромске националности која су користила средства за samozapošljavanje; • Повећан број лица ромске националности укључених у ФООО; • Број лица ромске националности укључених у обуку за незапослена лица ромске националности у складу са потребама тржишта; 		<ul style="list-style-type: none"> • Извештај Мобилног тима;
	<p>Број лица ромске националности на евиденцији НСЗ, фебруар 2024. износи 69. Процењује се да је број Рома и Ромкиња много већи него што то показују званични подаци, јер се припадници током пријављивања на евиденцији за незапослене нису изјаснили као припадници ромске националне мањине. Лица ромске националности у великом проценту су са ниским квалификацијама, неинформисана о правима из области запошљавања или дискриминисана при конкурисању за запослење код послодаваца, а самим тим и ниско мотивисана за учешће у обукама или на конкурсима за запошљавање. Овим водећим индикатором ћемо подићи мотивацију код лица ромске националности за укључивање у активне мере запошљавања НСЗ.</p> <p>За ромску популацију од посебне важности су области рада и запошљавања, имајући у виду да се путем рада, с једне стране утиче на повећање економске самосталности и личног и породичног стандарда, а с друге, путем запошљавања, на посебан начин утиче на социјализацију Рома и Ромкиња и њихову социјалну партиципацију. Један од услова за успешну интеграцију Рома јесте економско оснаживање и запошљавање, односно стварање бољих услова за повећање запошљивости Рома. Највећи проблем са којим се Роми суочавају када је запослење у питању јесте низак образовни статус који за последицу има неконкурентност на тржишту рада. Област у којој се Роми најчешће радно ангажују јесте сива економија. Већина је изван система запошљавања. Нису легално економски активни и махом се воде као незапослени.²</p> <p>Када је у питању ФООО најкритичнији је први циклус образовања одраслих, јер је присутан приметан број лица која одустају од образовања. Такође, изазов постоји код лица која нису на евиденцији НСЗ и која нису укључена у програм ФООО. Сам водећи индикатор уз подршку Мобилног тима треба да повећа мотивацију одраслих за укључивање у ФООО, као и да чланови Мобилног тима правовремено информишу и пруже подршку лицима која се не налазе на евиденцији у циљу укључивања у ФООО.</p>			

² Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Врбас за период од 2022. до 2026. године:

Активност 2.1.1.	Анализа броја лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ заинтересованих за мере активне политике запошљавања					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја јуна 2024.	Представник НСЗ као члан МТ;	Општина Врбас; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 2.1.2.	Информисање лица ромске националности у циљу повећања мотивације и могућности укључивања у активне мере запошљавања, конкурсана за замозапошљавање, укључивање у ФООО, обуке за занимања, МАО и АТП са фокусом на дугорочно незапослена лица ромске националности					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
Континуирано током 2024.	Представник НСЗ као члан МТ;	Општина Врбас; Чланови МТ; Координатор за ромска питања; ЦСР;	/	/	/	/
Активност 2.1.3.	Подршка и повећање мотивације код лица ромске националности приликом укључивања у обуку за предузетништво и пружање подршке заинтересованима за конкурсана за замозапошљавање					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја јуна 2024.	Представник НСЗ као члан МТ;	Општина Врбас; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 2.1.4.	Укључивање лица ромске националности у АТП, МАО и обуке за незапослена лица ромске националности у складу са потребама тржишта рада у циљу повећања могућности запошљавања и запошљивости са фокусом на лица која завршавају ФООО					
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
Континуирано током 2024.	Представник НСЗ као члан МТ;	Општина Врбас; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/

Активност 2.1.5. Прикупљање података о броју уписаних лица ромске националности у ФООО и праћење реализације обуке за занимања						
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја 2024.	Представник НСЗ као члан МТ;	Општина Врбас; Чланови МТ; Школа за ФООО; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/
Активност 2.1.6. Прикупљање података о броју лица укључених у активне мере запошљавања и припрема извештаја о реализацији водећег индикатора						
Период/Рок	Носиоци Одговорна особа /организација	Партнери	Потребни ресурси	Извори финансирања		
				Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
До краја 2024.	Представник НСЗ као члан МТ;	Општина Врбас; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Веза са политикама инклузије Рома / стратегијом вишег реда	<p><i>Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године:</i></p> <p>Посебни циљ 7: Побољшан приступ Рома и Ромкиња правима и услугама у социјалној заштити.</p> <p>Мера 7.1. Јачање улоге и капацитета јавног сектора за развој и примену социјалних политика, права и услуга које одговарају на потребе појединаца и породица</p> <p>Мера 7.2. Повећање информисаности Рома и Ромкиња о могућностима остваривања права и услуга из области социјалне заштите и остваривање права и услуга.</p> <p>7.1.4. Спровођење акредитованих програма обуке које одговарају потребама појединаца и породица ромске популације.</p> <p>7.2.2. Истраживање о расположивости програма и услуга на локалном нивоу у вези са остваривањем права и услуга Рома и Ромкиња у области социјалне заштите.</p>
Општи циљ	Општи циљ Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период од 2022. до 2030. године је унапређење квалитета живота Рома и Ромкиња у Републици Србији, уз уважавање људских и мањинских права, елиминисање дискриминације и циганизма као облика расизма, и постизање веће социјалне укључености у свим сегментима друштва.

Посебан циљ/еви	<p>Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Врбас за период од 2022. до 2026. године:</p> <p>ПОСЕБАН ЦИЉ 2: Унапређивање приступа услугама социјалне заштите и доступност новчаних давања ради смањења сиромаштва и повећања социјалне укључености Рома и Ромкиња у локалној заједници.</p> <p>2.1.1. Одредити програмске активности које ће се реализовати, у складу са спецификацијом услуге и минималним стандардима који се односе на услугу коју ЦСР пружа, као и у складу са потребама корисничке групе којој се услуга пружа;</p> <p>2.1.4. Дефинисање развоја услуге у односу на проширење броја корисника, увођење нових садржаја и слично;</p>					
Водећи индикатор 3.1. за 2024. годину	До краја 2024. године Мобилни тим ће спровести истраживање или анализу потреба у циљу процене заинтересованих лица ромске заједнице за обуку за геронтодомаћице					
	<p>Почетни показатељи</p> <ul style="list-style-type: none"> Број Рома на основу пописа становништва из 2022. године износи 336 (М 162, Ж 174); 	<p>Показатељи исхода</p> <ul style="list-style-type: none"> Спроведено истраживање, мапирање потреба; Број лица заинтересованих за обуку за геронтодомаћице из ромске заједнице; 	<p>Остварена вредност</p>	<p>Средства верификације</p> <ul style="list-style-type: none"> Извештај Мобилног тима; 		
Кључни проблеми, Контекст, образложење предложених активности	<p>Приоритетне циљне групе у области социјалне заштите су деца и млади, породица, особе са инвалидитетом, старије особе, Роми, повратници враћени по Споразуму о реадмисији, избегла, прогнана и интерно расељена лица. Мобилни тим ће извршити мапирање потреба у ромској заједници у циљу процене заинтересованости лица за обуку за геронтодомаћице. Након тога ће информисати ромску заједницу кроз теренске посете насељима о могућностима укључивања у обуку за геронтодомаћице.</p> <p>Услуге социјалне заштите су активности пружања подршке и помоћи појединцу и породици ради побољшања, односно очувања квалитета живота, отклањања или ублажавања ризика неповољних животних околности, као и стварање могућности да самостално живе у друштву, а право на различите врсте материјалне подршке се остварује ради обезбеђења егзистенцијалног минимума и подршке социјалној укључености корисника (члан 5).</p> <p>Законом о социјалној заштити³ је утврђено да је социјална заштита организована друштвена делатност од јавног интереса чији је циљ пружање помоћи и оснаживање за самосталан и продуктиван живот у друштву појединаца и породица, као и спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености.</p>					
Активност 3.1.1.	Састанак Мобилног тима и дефинисање плана реализације водећег индикатора					
До краја септембра 2024.	Представник ЦСР као члан МТ;	Општина Врбас; Чланови МТ; Координатор за ромска питања; Удружење „Ромкиње“ Куцура;	/	/	/	/

³ Службени гласник РС”, број 24/11.

Активност 3.1.2.	Реализација прикупљања података о заинтересованости из ромске заједнице за укључивање у обуку за герентодомаћице					
До краја октобра 2024.	Представник ЦСР као члан МТ;	Општина Врбас; Чланови МТ; Координатор за ромска питања; Удружење „Ромкиње“ Куцура;	/	/	/	/
Активност 3.1.3.	Организовање састанака са заинтересованим странама и развијање могућности организовања обуке за герентодомаћице и дефинисање могућности запошљавања кроз развијање услуге помоћ у кући или у сарадњи са лиценцираним пружаоцима услуге					
До краја 2024.	Представник ЦСР као члан МТ;	Општина Врбас; Чланови МТ; Координатор за ромска питања; Удружење „Ромкиње“ Куцура;	/	/	/	/
Активност 3.1.4.	Припрема извештаја о водећем индикатору					
До краја 2024.	Представник ЦСР као члан МТ;	Општина Врбас; Чланови МТ; Координатор за ромска питања;	/	/	/	/

	Буџет ЛС	Др. Извор - СКГО	Укупно
Субтотал – област образовање	180.000,00	585.000,00	765.000,00
Субтотал – област запошљавање	/	/	/
Субтотал – област социјална заштита	/	/	/
Укупна вредност предвиђених средстава (РСД) за реализацију активности МТ у свим областима Оперативног плана за инклузију Рома	180.000,00	585.000,00	765.000,00